

Cikkismertetés: Betegségteher és a mentális zavarok kezelésére fordított állami kiadások: az amerikai egészségügyi rendszer válaszlépéseinek keresztmetszeti és ökológiai vizsgálata

Article review: Disease burden and government spending on mental, neurological, and substance use disorders, and self-harm: cross-sectional, ecological study of health system response in the Americas

Ismertető: Czér Polla ✉
Nemzeti Népegészségügyi Központ

Ismertetett cikk: Daniel V Vigo, Devora Kestel, Krishna Pendakur, Graham Thornicroft, Rifat Atun. Disease burden and government spending on mental, neurological, and substance use disorders, and self-harm: cross-sectional, ecological study of health system response in the Americas. doi: 10.1016/S2468-2667(18)30203-2.

Beküldve: 2019. 02. 02.
doi: 10.24365/ef.v60i1.420

Kulcsszavak: mentális egészség; mentális zavarok; betegségteher

Keywords: mental health; mental disorders; burden of diseases

HÁTTÉR

A mentális egészség zavarai rendkívül komplex kihívást jelentenek, tekintettel a magas gyakoriságra, a korai elhalálással való összefüggésre, és arra a tényre, hogy a nem fertőző betegségek közül ez a betegségcsoport jár a legnagyobb betegségteherrel. Ennek ellenére a mentális zavarokhoz kötődő stigma, a korszerűtlen kezelési módszerek és a szervezeti széttagoltság miatt az egészségügyi rendszer mentális zavarokra adott válaszai nem megfelelőek, intézkedései alulfinanszírozottak és hatástalanok, ez pedig a betegségteher és az egészségügyi kiadások közötti egyensúly megbomlásához vezet.

A cikk szerzőinek célja az volt, hogy megbecsüljék a mentális, a neurológiai és a szerhasználattal összefüggő zavarok, valamint az önkárosítás (*mental, neurological and substance use disorders and self-harm: MNSS*) okozta betegségterhet az amerikai kontinensen, és megvizsgálják, hogy a mentális

egészségügyi szolgáltatásokra fordított kiadások mennyiben változnak az adott ország gazdasági teljesítményéhez viszonyítva.

MÓDSZEREK

A mentális betegségteher felmérésének hagyományos módszerei az olyan módszertani korlátok miatt, mint például a pszichiátriai és az idegrendszeri zavarok önkényes szétválasztása, vagy a személyiségzavarok és az önsértés kategóriájának a mentális zavarokon kívüli mérése, sokszor a mentális betegségek okozta teher pontatlan megbecsléséhez vezetnek. Ennek a kutatásnak az újszerűségét az adja, hogy speciális neurológiai megbetegedéseket (Alzheimer-kór, epilepszia, tenziós fejfájás, migrén), továbbá az önsértést és az öngyilkosságot is belefoglalta a mentális betegségteher vizsgálatába.

A kutatásban 30 amerikai ország szerepel, ez a teljes amerikai populáció 87%-át fedi le. A betegségteherrel kapcsolatos 2015-ös adatokat a Global Health Data Exchange adatbázisából nyerték ki. Országonként a teljes állami egészségügyi kiadásokból a mentális egészségre fordított kiadások arányát, valamint a mentális egészségre fordított kiadásokból a pszichiátriai intézeteknek jutó összegek arányát a WHO Assessment Instrument for Mental Health Systems és a WHO Mental Health Atlas adataiból gyűjtötték össze.

EREDMÉNYEK

A tanulmány szerint 2015-ben globális szinten az MNSS az elveszett egészséges életévek (ELÉV; disability-adjusted life years – DALY) 12 százalékát tette ki, míg a mentális egészségre fordított kiadások átlagosan az állami egészségügyi kiadások mindössze 2%-át képezték. Az alacsony jövedelmű országokban az egészségügyi költségvetés mintegy 0,5%-át fordították mentális egészségügyi szolgáltatásokra, míg a magas jövedelmű országokban a költségvetés körülbelül 5,1%-át.

Az amerikai kontinensen az MNSS az elveszett egészséges életévek 19%-át teszi ki, a mentális

egészségre fordított állami egészségügyi kiadások ezzel szemben a globális trendekhez hasonlóan a mentális betegségteherhez képest itt is alacsonyak voltak (medián: 2,4%), amely összegek nagy részét a pszichiátriai intézetek kapták (80%).

KÖVETKEZTETÉSEK

A kutatás eredményei jól szemléltetik, hogy a mentális zavarok okozta betegségteher és a mentális egészségre fordított állami kiadások között feltűnő kiegyensúlyozatlanság van, amely aránytalanul sújtja az alacsony jövedelmű országokat és feltehetőleg alulkezeléshez, valamint az optimális orvosi ellátással elkerülhető halálozások számának emelkedéséhez vezet.

A WHO ajánlása alapján az egészségügyi kiadásoknak arányosan kell viszonyulni a betegségteherhez, egyenlő mértékben figyelembe véve az egészségügyi ellátás fizikai és mentális vonatkozásait. A mentális egészség gazdasági fejlődésben játszott szerepét egyre jobban felismerik, ugyanakkor a mentális egészségre fordított összegek aránya általában alacsony, és a legkevésbé hatékony, illetve költséghatékony beavatkozások kapják a rendelkezésre álló források legnagyobb részét.

TANULSÁGOK A HAZAI SZAKEMBEREK SZÁMÁRA

A cikk felhívja arra a figyelmet, hogy az országok egészségügyi rendszereinek igazítania kellene a mentális egészségügyi ráfordítások elosztásán; ahelyett, hogy a legtöbb forrást pszichiátriai intézeteknek adnák, az alapellátásba integrált, közösségi szinten megvalósuló egészségügyi szolgáltatásokat kellene előnyben részesíteni. Érdemes lenne Magyarországon is megvizsgálni, hogy az egészségügyi kiadásoknak hány százalékát fordítják mentális egészségre, valamint, hogy ez az összeg milyen arányban oszlik meg az egészségügy különböző szintjei között.